

Otvoritveni trak je prenesel predsednik Republike Slovenije g. Milan Kučan (Foto M.T.)

Nov dom - zares dom

Pozno jeseni lanskega leta so stekla dela za novo bivališče in delovišče gojencev in vzgojiteljev vzgojnega zavoda v Logatcu. Na mestu, kjer je bila Cestna baza - ta se seli v Zapolje, je zrasel sodoben objekt, ki po mnenju načrtovalcev omogoča boljše pogoje za bivanje in delo. Zagotovo.

Letošnjega 25. septembra je bil dom tudi uradno odprt. Slavnostni trak je prerezal predsednik Republike Slovenije, Milan Kučan. V pozdravnem nagovoru pred tem je poudaril odgovornost in tudi skrb družbe za vse, ki so tega potrebni. Predsednik Izvršnega sveta SO Logatec Vlado Puc je gradnjo osvetlil z logaškega gledišča v smislu odpiranja drugačnih perspektiv za grajski kompleks. Direktor zavoda Borut Hvalec je govoril o pomenu, ki ga ima novo domovanje za gojence in delavce zavoda.

V kulturnem programu je sodeloval najprej logaški Pihalni orkester, ob koncu pa glasbena skupina gojencev Castle dogs. Škoda, da je bila umeščena na konec programa, ker ji ni bilo več moč zbrano prisluhniti. Omeniti pa velja tudi lično brošuro "Ob otvoritvi novega zavoda", ki je za uvodnimi besedami direktorja zavoda in strokovnimi razmišljanji zapolnjena z literarnimi prispevki in fotografskimi ter likovnimi ilustracijami gojencev. Zares si jo je treba prebrati.

Dom je torej namenjen predvsem gojencem. Želimo, da v njem najdejo vsaj del tistega, čemur rečemo dom. Nekaj zavetja in topline, ki je za grajskimi zidovi ni bilo.

J. Gostiša

Pele so žage logaške

Nov prispevek k zgodovini Logatca

Katarina Ivančič je 1.10.1993 v Logaški knjižnici predstavila zapise o zgodovini lesarstva na logaškem. Zapisi z naslovom "Pele so žage logaške" je avtorica izdala v samozaložbi. Posvetila jo je delavcem in upokojemcem podjetja KLI, spominu na 70-letnico lesarske tradicije in 40-letnici delovanja podjetja KLI Logatec, zlasti pa tudi spominu na stare zapuščene žage, ki so nekdanje pele na Logaškem.

Nadvse pohvalno sta o knjigi spregovorila Alojz Leb, dipl. oec, sedaj že upokojeni, zelo znani sodelavec podjetja Lesnina, Slovenijalesa in nazadnje Splošnega združenja lesarstva Slovenije, ter profesor dr. Habe, znameniti speleolog in nekdanji sodelavec Zavoda za raziskavo Krasi v Postojni, ki se je kljub svojim 86 letom potrdil v Logatec in, da bi avtorici čestital in ji zaželel še nadaljnje uspešno raziskovanje žagarstva in mlinarstva na Notranjskem (pri tem ni izključil vrhniškega konca). Predstavitelj je še popestril filmski snemalec Silvo Hodnik s predvajanjem amatersko posnetega filma o logaškem in žirovskem utripu iz leta 1965.

Vsebinsko knjiga obravnava zgodovino lesarstva na logaškem, pomembnejše lesne trgovce in žage, logaške mizarje, logaška mizarstva podjetja v Logatcu ter obrt na Logaškem. Knjiga ima tudi svoj ekološki poudarek saj avtorica v svojih

razmišljanjih snuje:

"Ti si Slovenec, moj današnji sogovornik. Tvoj kmet in razumnik sta doslej obdržala svoje vrednote, kot nikjer okrog Sredozemlja. Kar polovico tvoje dežele še pokrivam, največje bogastvo tvoje skope zemlje sem. Skrival in reševal sem te, ko se je s severa in zahoda nate valila povodenj tujcev. Reševal te bom spet, če bodo prišli.

Reši moje korenine pred grozili čimur, ki jih slepo ustvarjaš v dirki za namišljeno srečo. Naj ti košate smreke in bukve spokojno viharajo kot slavoloki zmage. Tisočkrat ti bom hvaležno poplačal tvojo pamet "homo sapiens", če boš spoznal, da si samo mravljica sredi večnih zakonov narave, gospodarja svojih sanj, vladarja vsega živega in neživega na zemlji in v prostranstvu vesolja."

Z zapisi v knjigi "Pele so žage logaške" avtoričino delo še ni končano, dobrodošle ji bodo vse informacije in sugestije za nadaljnje dopolnjevanje zgodovine lesarstva na Logaškem in Notranjskem sploh.

Predstavitelj v knjižnici je vodil Marko Škrli, nagovor gozda človeku je prebral Milan Trobič, ob tem pa je bila predstavljena tudi priložnostna slika gozdarja avtorja Mateja Pečenika. Predstavitve se je udeležilo zares veliko ljudi, saj je bila knjižnična dvorana pretesna za vse, ki so želeli biti navzoči.

Albin Čuk

Petrol v industrijsko obrtni coni

Podjetje Petrol je dejavno tudi na območju logaške občine. Oskrbuje ga z naftnimi derivati, v motelu ob avtocesti v Lomu nudi popotnim počitek in prehrano. Svojo dejavnost pa kani razširiti.

Izvršni svet naše občine vztrajno išče investitorje, ki bi mogli zapolniti preostali, še neoddelani del gradbene površine v industrijsko obrtni coni za KLljem. Ozira se za takimi, ki jih zanimajo manjši, pa tudi za oni, ki iščejo širši prostor za svojo dejavnost. Med temi je zdaj tudi Petrol.

V prvi polovici avgusta je bilo sestavljeno pismo o nameri. Z njim sta IS SO Logatec in Petrol uskladila

svoja hotenja: prvi po prodaji zemljišča, drugi po nakupu zato, da bi na njem opravljal nekatere od svojih dejavnosti. Med njimi omenimo najprej bencinski servis, zatem trgovino za prodajo Petrolovega prodajnega asortimana, ki ne zajema samo tekočih goriv, ampak še marsikaj, kar je povezano s prevoznimi sredstvi in kar človek kupi spotoma, ko se ustavi na črpalki ali se tja pripelje z namenom izbirati in kupiti podobno kot v drugih trgovinah. Ob bencinskem servisu bosta postavljeni še avtopralnica in mehanična delavnica, tam se bodo opravljali tehnični pregledi za registracijo osebnih vozil in traktorjev.

V sklop Petrolovega kompleksa bo postavljen tudi gostinski lokal, ki bo namenjen zaposlenim in obiskovalcem v industrijsko obrtni coni.

Petrol je že podpisal pogodbo za nakup zemljišča in pretežni del tudi plačal. Z deli želi začeti čimprej, da jih ne prepreči kako neugodno vreme in da bi bila investicija zares končana že konec prihodnjega leta, da se začne vloženi denar

vračati.

Pred začetkom poslovanja kate-rekoli od dejavnosti v coni pa je treba že zgrajeni kanalizacijski vod povezati s čistilno napravo in ga nanj priključiti, postaviti transformatorsko postajo in urediti dovodna cestišča. To pa so naloge, ki investitorje v industrijsko obrtni coni čakajo v naslednjem pol leta.

Janez Gostiša

Zgledno sodelovanje

Petrol je pokazal z zglednim primerom, kako je moč podpreti tiste iniciative, ki so v življenju nujne, pa so potrebne denarnih vzpodbud. Z izdatnim prispevkom (80.000 DEM) je Petrol omogočil nadaljevanje del pri urejanju prostorov za potrebe Glasbene šole, ki so zastala zaradi preskromnega prispevka tistih, ki bi lahko temu že kdaj kaj pripomogli v naši občini. Tako bodo lahko še letos dokončani vsi prostori v 1. nadstropju: dve učilnici, zbornica in koncertna dvorana.

Mrtvim v spomin - živim v opomin

22. avgusta in 12. septembra sta bili dve maši zadušnici v spomin žrtvam poveljnega nasilja; prva v Rovtah, druga na Vrhu sv. treh kraljev, obe povezani tudi z odkritjem spominskih obeležij.

Narodna sprava kot priznanje zamolčanim in kot olajšanje zaposlavljanj je bila ena osrednjih zahtev pred nekaj leti porajajoče se slovenske demokracije. V samostojni državi se ta zahteva najprej udejanja s povsem pietetnimi dejanji: mrtvim zapisati ime in priimek in s tem priznati, da so že odšli. Pred nami. S sodbo ali brez nje. Zares, mnogo časa bo še minilo, preden bodo prešle travme, ki jih je povzročila 2. svetovna vojna in čas po njej med ljudmi na naših tleh. Močnejša od lastne bolečine je bolečina, ki jo trpimo zaradi krivice, ki je bila storjena bližnjemu, prijatelju, tudi narodu. Nikdar sočloveka ne poznamo dovolj globoko, da bi lahko občutili krivico, ki je bila storjena njemu. Poznamo samo njen odsev v nas in ta je samo naš. Zato ne moremo biti nikdar prepričani, da je naš občutek tudi odsev resnice. Je, kolikor lahko presodimo sami. Ni pa resnica sama. In če zaradi take navidezne resnice ravnamo neizprosno in zagrizeno, bomo storili novo krivico, namesto da bi popravili prejšnjo. Pogoltniti zagrizenost in dopustiti drugim misliti in čutiti, kar mislijo in čutijo, je najbrž praviša pot k spravi. Človeka s svetom in soljudmi.

Ob slovesnosti v Rovtah ... (foto M.T.)

veze Pavel Kogej, predstavnik društva zamolčanih grobov Franc Perme in, nazadnje, podpredsednik Skupščine občine Logatec Marcel Štefančič. Ta govor objavljamo, ker je zbudil obilo zanimanja in komentarjev, tudi tistih, ki ga niso slišali.

Zaradi resnice

Ob odkritju spomenika žrtvam poveljnega nasilja v Rovtah 22. avgusta 1993

Gospod, odprni nam srce, da bomo spoznali Tvoje besede ...

(Iz Svetega pisma)

Z dolžnim spoštovanjem do pokojnih, zaznamovanih na tem spomeniku, Vas pozdravljam v imenu Skupščine občine Logatec.

Spoštovani!

Tu smo zaradi resnice, zaradi resnice do njih dvestodvanajstih, pa tudi zaradi resnice do še vseh tistih tisoč in tisoč ugaslih življenj, ki jim je v tistem nasilnem poveljnem času sodil rabelj.

Tu smo zaradi resnice do preteklosti. Tu smo zaradi resnice do sedanjosti. Tu smo zaradi resnice do prihodnosti.

Zgodi se namreč, proti človekovi volji in prek človekovih moči, da bi zadržal naključna zla, da bi preusmeril ali onemogočil njihovo rušilno - morečo posledičnost. Takim naključnim zlodejstvom pravimo naravna nesreča. In res: ne človek in ne človeštvo se jim ne more kaj prida zoperstaviti, zlodejstvom namreč.

Kadar pa je vse v človekovih rokah, pa ničesar ne stori, da bi zlo onemogočil, nasprotno, nesrečo celo načrtuje, jo v vsej krvavi krutosti hoče in izpelje z najbolj neetično in nemoralno posledičnostjo, tedaj govorimo o zločinu, o zločinu nad človekom, o

Rovtarsko mašo je vodil arhidiakon g. Franc Vrhovec, ki je tudi blagoslovil spominsko obeležje, postavljeno pred vhod na rovtarsko pokopališče. V otvoritvenem programu so sodelovali recitatorji in pevci. Obeležje sta odkrila Ludvik Treven in Franc Logar. Z izbranimi besedami se je k množici navzočih obrnil predsednik sveta Krajevne skupnosti Alojz Čuk. Ob pozdravu je kratko opisal tudi opravljeno delo, ki se zrcali v postavljenem obeležju, ki ga je zasnoval inž. arh. France Kvaternik. Za njim so spregovorili: predsednik Nove slovenske za-

zločinu nad ljudmi, o zločinu nad narodom, o zločinu nad človeštvom.

In tako je bilo v tistem nasilnem poveljnem času...

Ker pa zločin kliče po sodbi, obsodbi in kazni, je treba zločine prikriti pred ljudmi, pred narodom, pred človeštvom. S prikritimi zločini se prikrivajo tudi zločinci; mrtvi pa so tako ali tako utišani.

In tako je bilo v tistem nasilnem poveljnem času...

Ampak prav tu je bila temeljna zmeta zločinčeva. Mrtvih ni moč utišati, umorjene še toliko manj - mrtvi nikoli ne molčijo, ker sploh ne obmolknajo, saj, kot pravi pesnik, - nenehno "molče trobentajo" svojo usodo, svojo resnico, dokler njihove resnice ne sprejmemo za svojo resnico. - In le navidezni molk je trajal in trajal blizu pol stoletja. Seveda, tako je bil rabelj naročil in tako je rabelj terjaj.

In tako je bilo vse od tistega nasilnega poveljnega časa...

Zato tudi vsi naši zgodovinopisci, na katere se pridno sklicujemo, češ da v njih je odkrivanje prave preteklosti, vsi naši pisci spominov, ki naj bi bili pričevalci preteklosti - in še kdo - vsi ti so resnico o poveljnem nasilju, o poveljnih zločinih in poveljnih zločincih obšli, resnico izpustili ali pa so jo iztrgali iz zgodovinskega zaporedja.

In kaj nam je danes početi?

Najprej moramo pokopati mrtve: vseh dvesto dvanajst, ki so odšli brez sodbe v smrt, ki še vse od tistega nasilnega poveljnega časa čakajo na potrdilo o svoji smrti in na svoj pogreb. In še koliko njih!...

In dalje: v zgodovino in med spominske spise moramo vnesti tiste strani in poglavja, ki so bila zamolčana ali iztrgana, in na glas izkričati: "Ljudje božji, samo česa takega nikdar nikar!"

Vsem - vsem žrtvam pa večni mir in pokoj. Nam živim pa veliko moči za odpuščanje, za ljubezen, za življenje, ki naj bo tudi zaradi današnjega pogreba lažje in lepše.

... in na vrhu sv. Treh kraljev (foto J.G.)

Mašo zadušnico za enainsedemdesetimi mrtvimi z območja Vrha sv. Treh kraljev je vodil arhidiakon Melhiad Golob. V slovesnosti na pokopališču, kjer spomenik stoji, je govoril najprej predsednik krajevne skupnosti g. Anton Kokelj. Za njim še predsednik NSZ Pavel Kogej. Spomenik sta odkrila preživela Teharčana Jakob Mivšek in Leopold Žust. V zares izbranem kulturnem programu so sodelovali: povezovalc Marjan Mivšek, recitatorja Olga Gabrovšek in Rado Kogovšek ter pevci s Šentjošta. Kljub zelo velikemu številu zbranih okrog pokopališča je bila slovesnot intimna in zares svečana. Šestinpetdeset po vojni pobitih fantov in mož, Nagodetovih je bilo šest, je našlo svoj prostor na kamnitem pomniku. Nam v opomin. In za nami našim naslednikom.

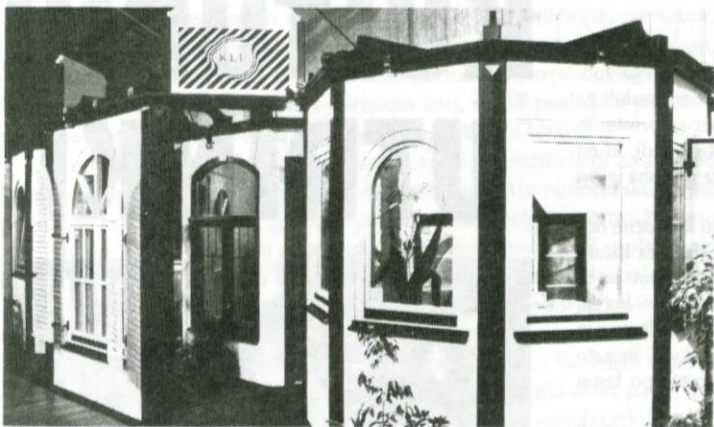
Janez Gostiša

Na stičišču idrijskega in logaškega konca

Ob otvoritvi prenovljene ceste od Zavrata do glavne ceste Logatec - Žiri (maš)

V začetku oktobra letos je bil v Zavratu velik praznik, ki je bil povezan s svečanostjo odprtja 3 km posodobljene ceste, ki bo popeljala ljudi iz Zavrata po asfaltirani poti tudi proti logaški občini, kamor hodi večina ljudi tudi na delo, učenci

pa na nadaljevanje osnovne šole. Doslej so Zavratačani imeli asfalt le proti Idriji, svojemu občinskemu središču, kamor so pa hodili ljudje tega kraja le po uradniške papirje. Močnim prizadevanjem Zavratačanov sta prisluhnili tudi obe občini in tako skupno obnovili in posodobili pot, ki najkrajše povezuje idrijsko kotlino z magistralno cesto, ki pelje

Pogled na nagradni paviljon (foto J.P.)

Tudi tako se med sosedi govori

Odkar so v obravnavi postopki za uveljavljanje zakonodaje o lokalni samoupravi (o občinah), o upravnih okrajih ipd. si vsaka občina prizadeva udeležiti čim bolj svoje interese. V zvezi z obujanjem ideje o skupni notranjski regiji, o Notranjski pokrajini, so mnenja različna: Logatčani in Cerkničani govorijo o Notranjski (skupno tudi z Vrhniko!), Vrhnčanje pač to zamisel zavračajo, utemljujoč svojo povezavo z Ljubljano in ker vidijo že kar vnaprej Logatec kot središče notranjskega okraja. In kaj tako očitajoče zamerijo sosede Vrhnčanom Logatčanom?

Tako med drugim pišejo v svojem občinskem glasilu Naš časopis (podpisani Tone Janežič!):

"Še ena je bolečina naših sosedov, ki jo seveda prebivalci vrhniške občine razumemo. Pred drugo svetovno vojno je bil Logatec zadnje okrajno mesto v tedanji Jugoslaviji, kajti nekaj kilometrov naprej, danes je z avtom še bliže, je že bila državna meja z Italijo. Danes se do italijanske meje še kar pelješ mimo Postojne in Razdrtega in še ni mejne zapornice. Morda se našim sosedom toži po financerjih, ki so jim vsaj v njihovih gostilnah delali lep promet.

Vrhniki občani, ki so to poletje

Nagradni paviljon

KLI Logatec je dobil letos, med drugimi, tudi odličje za enega najboljših razstavnih paviljonov na kranjskem sejmu. Organizatorji so jih podelili le deset, razstavljalcev pa je bilo okrog 1000. Avtorja paviljona sta zasebnika Janez Petek in Tomaž Dolenc.

Svoje pa so morali dodati tudi tisti, ki so na paviljonu dajali informacije o razstavljenih izdelkih.

Dobitniku in avtorjema čestitamo, z željo, da bi se kakovosti paviljona primerno odzivali tudi kupci vanj vgrajenih in razstavljenih izdelkov.

Jago

(Marcel Štefančič)

odkrili kar nekaj nagrobnih plošč po različnih vaseh, pač ne morejo skriti bojazni, da jim bo tuja oblast določala usodo, pa naj je tudi od blizu. Pomnijo namreč, da je njihove izginele može in fante prav zadnji uradni dopis iz Logatca klical na zbirališče v ta kraj. Nekaj se jih ni nikoli več vrnilo."

Tako tedaj menijo sosede Vrhnčanje o neprijaznih sosedi Logatčanah.

P.S. Lahko kdo poreče: pa saj to je le mnenje pisca Toneta Janežiča. Že mogoče! Vendar pisno ni tega doslej iz sosednje Vrhnike še nihče oporekal.

Ne občan in ne občina!

Boris Krašovec

že dobro znani kuharski mojster Andrej Goljat povedal kaj novega o peki krofov in potic. Na željo bomo ponovili tudi kakšno temo iz lanske sezone. Gospa Iva Dolenc, gospodinjska učiteljica, bo predstavila različne teme: praznični pogrinjki, hladni bife, priprava solat, nega perila in podobno.

Pripravili bomo tudi kakšno predavanje na zdravstveno temo in še kaj, odvisno od vaših želja in interesov.

Predvidoma v mesecu decembru bomo organizirali srečanje kmečkih žena v obliki občnih zborov posameznih društev (Rovte, Logatec), kjer se bomo pogovorili o delu v bodoče.

K sodelovanju vabimo vse žene in dekleta s podeželja.

inž. Mojca Dolenc

Vabilo v poslansko pisarno

Kakega pol leta je že, kar je v prostorih logaške občine v 1. nadstropju odprta poslanska pisarna ob ponedeljkih. Tu se lahko srečate s poslanci in državnim svetnikom, naslavljate vprašanja in pobude. Mlada država Slovenija je sredi utrjevanja države, sprejema raznoliko zakonodajo; zelo pomembni za naš kraj so gotovo zakoni o lokalni samoupravi (o novi občini), o

volitvah v občinah, o upravnih okrajih, o državni upravi in sodstvu. Vaša mnenja in sugestije lahko naravnost posredujete v poslanski pisarni, ki je odprta, kot rečeno ob ponedeljkih, ko se zvrstijo:

1. ponedeljek g. Štefan Kociper, poslanec v državnem zboru,
2. ponedeljek g. Zmago Jelinčič, poslanec v državnem zboru,
3. ponedeljek g. Marcel Štefančič, državni svetnik,
4. ponedeljek ga. Nada Skuk, poslanka v državnem zboru.

proti Logatcu in Ljubljani na eno stran, na drugo stran pa proti Žirem in na Gorenjsko.

Kar več govornikov se je zvrstilo ob tej svečanosti: predsednik krajevnih skupnosti g. Jože Lazar, ki je orisal vse napore, potrebne za ta veliki dosežek, podpredsednik Skupščine občine Ildrija Tomaž Pavšič, ki je opozoril, da se stikata občini Ildrija in Logatec prav na točki, ki je nekoč krivično razmejevala slovenske dežele od italijanskega interesa. O pomembnosti prepotrebne sodelovanja med sosednjima občinama sta spregovorila

tudi predsednik Izvršnega sveta SO Ildrija g. Milan Božič in predsednik Skupščine občine Logatec g. Anton Antičević, ki sta v znak zgledega sodelovanja složno prestrigla otvoritveni trak vsak s svoje strani.

Za srečno pot je prikladal božji blagoslov g. župnik Danilo Kobal. V kulturnem programu so sodelovali cerkveni pevski zbor iz Zavrata, svojstveno pevsko presenečenje pod vodstvom Polone Gantar, Pihalni orkester iz Logatca in folklorna skupina s Trat, ki je s plesno zasnovo simbolično nakazala medsebojno povezovalno voljo ljudi.

Zima za nova spoznanja

Bliža se zimska izobraževalna sezona in tudi tokrat jo bomo oblikovali z različnimi tematskimi enodnevnimi kuharskimi tečaji, predavanji in srečanji.

Prvi sklop tečajev bo od 8. do 20. novembra, ko nam bo mnogim

VEDNO PRI ROKI - BANČNI AVTOMAT LB

Z geslom "Vedno prijazno pri roki" smo v Ljubljanski banki pred dobrimi tremi leti namestili prvi bančni avtomat. Danes jih je našim strankam na voljo že kakih 100 po vsej Sloveniji, polovica od njih v ljubljanski regiji. Njihova največja prednost je, da omogočajo enostavno izplačilo gotovine s tekočega računa 24 ur dnevno, tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih, ko so banke in pošte sicer zaprte.

Dvigovanje gotovine na bančnem avtomatu je enostavnejše in hitrejše kot na bančnem okencu, zato je ta samopostrežna storitev enako - ali še bolj - priljubljena tudi ob čisto običajnih urah. Ker so avtomati postavljeni na mestih in poteh, kjer se ljudje največ zadržujemo, nam je gotovina v vsakem trenutku dosegljiva, takorekoč mimogrede.

Dvigovanje gotovine na avtomatu je kar se da preprosto. Poleg

navodil na prospektu, ki ga prejme vsak novi uporabnik, se tudi na ekranu avtomata med postopkom sproti izpisujejo kratka in jasna navodila. Priznati pa je treba, da se manjši tremi ob prvem dviganju, tako kot ob vsakem srečanju z novostjo, skoraj nihče ne more izogniti.

V Logatcu je bančni avtomat nameščen ob vhodu v enoto LB, po potrebi pa bodo avtomati postavljeni tudi na drugih lokacijah. Uporablja ga lahko vsakdo, ki že ima tekoči račun pri LB, le pred prvim dvigovanjem se mora oglasiti na bančnem okencu, kjer mu bo pripravljena in izdana osebna številka. Vabljeni pa so tudi vsi, ki želijo odpreti tekoči račun in si tako zagotoviti prednosti poslovanja prek bančnih avtomatov.

Ljubljanska banka d.d.
Ekspozitura Logatec

Nova ravnateljica in novi ravnatelj

Skupščina občine Logatec je na 19. seji razpravljala o kandidatki za ravnateljico vzgojno varstvenega zavoda Kurirček(!?) in kandidatu za ravnatelja osnovne šole Tabor. Pred imenovanjem ravnateljev daje Skupščina občine obvezno soglasje.

Ta se je odločila za javno izjavnjevanje o soglasju glede imenovanja ravnateljice VVZ Kurirček in za tajno glasovanje o soglasju k imenovanju ravnatelja OŠ Tabor. Po izvedenem obojnem glasovanju je Skupščina dala soglasje k imenovanju:

ge. **Bernarde Treven** iz Logatca za ravnateljico VVZ Kurirček, in g. **Boruta Fefra** za Vrhniko za ravnatelja OŠ Tabor.

maš

Čar Notranjskega krasa

Turistična pisarna, d.o.o. Naklo Logatec je organizirala 30. septembra 1993 strokovno ekscurzijo po Notranjskem krasu za vodstva osnovnih šol ljubljanske regije. Takšne in po dogovoru tudi drugačne ekscurzijske bodo v bodoče namreč organizirali za vse šole, ki bodo želele učencem čim bolj natančno in zanimivo predstaviti vse lepote Notranjskega krasa.

Ob osmih zjutraj smo se zbrali v Ljubljani, na Kongresnem trgu. Na Vrhniko se nam je pridružil dr. Franc Šušteršič, glavni strokovni vodja ekscurzije. Ogledali smo si Notranjski kras v malem: Veliki Močilnik, ponor Jačke, vhod v Planinsko jamo, Rakov Škocjan, vhodni del Zelških jam in Cerkniško jezero. Vse izbrane točke so ob zares strokovnem in izjemno zanimivem vodenju dr. Šušteršiča dobile še dodaten čar. Izvedeli smo bili marsikaj, česar do tedaj nismo vedeli. Poleg teh postajališč so nam na začetku poti v logaškem Krpanu postregli z domačim sirom iz Laz, ob koncu ekscurzije pa z lovskim golažem na Ravniku. Tu nas je pozdravil tudi logaški župan Anton Antičević.

Vsi udeleženci ekscurzije smo bili zelo zadovoljni in bomo, po navdušenju sodeč, kmalu izkoristili ponudbe, ki jih je za osnovne šole že pripravila turistična pisarna Logatec.

Na koncu bi se rada še enkrat v imenu vseh udeležencev zahvalila organizatorjem za izjemen dan, ki smo ga lahko izkoristili tudi za spoznavanje med šolami, in jim zaželela še veliko uspeha pri oživiljanju turizma v Logatcu in okolici.

Bojana Levinger

Če listje pada raz veje Posegi v prostor, znanje in mi

Sodobno urejanje podeželskega prostora obsega tudi vsaj dvoje pomembnih spoznanj: da je potreben posluh za upoštevanje strokovnih znanj pri vsakem posegu v prostor in posluh za vključevanje pobud najširšega kroga ljudi, ki na določenem območju žive in delajo. Prav tega posluha je pri nas premalo.

Dobro pripravljeni prostorski dokumenti so močno odvisni od strokovnega znanja načrtovalcev in ljudi, za katere so gradiva pripravljena. Sredstev za pripravo načrtov pa je veliko premalo tudi zaradi stopnje osveščenosti in hotenj pristojnih družbenih skupin ter posameznikov. Kvalitetno in načrtno zasnovano strokovno delo je obvezujoče, in zato preveč "prožno" razreševanje poseganj v prostor po lastni presoji omejuje.

V sodobno evropsko prenovu vasi pa je vgrajen tudi pomemben mehanizem vključevanja čim širšega kroga ljudi, ki zadeva posamezno krajevno aktivnost. Zato je pot za prosvetlitev čim večjega števila ljudi tudi priprava ponudbe spoznanj o kvalitetah lastnega okolja. Več znanja je tudi pogoj za pravilne odločitve, ki spreminjajo lice naših krajev.

In kako je to pri nas?

Potem, ko smo preživeli evforično povojno obnovo naših krajev, ne da bi porušili prav vsega starega, vsaj starejši Logačani še pomnijo "delovne zmage" ob rušenju edinega kvalitetnega kopališča na Brodu pa rušenja Smoletove hiše, de Glerijevega gospodarskega poslopja sredi kraja in še česa, so napake, ki jih delamo pri poseganju v prostor danes, težje sprejemljive. Omenjene zgradbe bi, lepo obnovljene, danes predstavljale pomemben pomnik naše podeželske arhitekturne dediščine, ki jo Evropa že s pridom trži.

Posebna "skrb za red in urejen videz" v Logatcu je bila pred leti nemenjena tudi poseku starih dreves v kraju, n.pr. lipe pred Škrljevo hišo, kostanjev na trgu pred današnjo zadružno trgovino v Dolenjem Logatcu pa kostanjev ob cesti na železniško postajo (pred Krištofom) itd. In razlog? Preveč listja se je vsako jesen nabralo na cestah in v odtočnih jarkih!

Prav s tako utemeljitvijo je bil opravljen zadnji posek lipe pred cerkvijo v Hotedršici. Ali je tako opravljena "sanacija" osrednjega tržnega prostora in okoliških zgradb res prava? Zato, in zaradi mnogih napak, ki jih še kar naprej počenjamo, se z zapisom R. Brusa (Zakaj sekamo vaške lipe?, Delo, 13.10.1993) ob poseku omenjene lipe, v celoti strinjam.

Ali so vzroki za naše tovrstno početje v nevednosti, neznanju, stopnji kulturne osveščenosti, v zmaterializiranem odnosu do vrednot, ki nas obdajajo in zato v razvrednotenju naravnega ter ustvarjalnega okolja, ki že na prvi pogled ne prinaša dobička? Nemalokrat še vedno s posmehom komentiramo hotenja po ohranjanju dediščine z besedami, da se samo od lepega ne da živeti. Danes lahko tudi tako razmišljamo, jutri pa bo zagotovo tudi to del našega preživetja.

In končno, če je povod za to pisanje hotenjska "skrb" za lepo okolje, ne moremo mimo spoznanja, da bi načrtno, seveda s širšim krogom vaščanov razpravljana misel o obnovi kraja zagotovo rodila povsem drugačna prizadevanja. Svojo spoštovanja vredno skupno pripravljenost so Hotenjci že pokazali ob obnovi Ravnika. Upati je, da bodo šli naprej po zastavljeni poti.

In še skromna vzpodbuda. Morda bo vprašljiv posek vaške lipe vzpodbudil razmišljanja o potrebi celovitejši obnovi kraja in trga s sedaj zapuščenim spomenikom pomembne kulturne vrednosti; pa ureditev, žal, zapuščenega spomenika žrtvam dveh vojn. Morda bi morali z obnovo kraja začeti prav tu.

Z željo po dialogu in s prepričevanjem drug drugega o tem, kaj je lepo, prav in kaj vse je pomembno za to, da bomo postali sestavni del Evrope, bomo morali bolj premišljeno rušiti staro in ob starem graditi tudi novo. Vse preveč je posegov (n.pr. nadomestnih gradenj, posekov) s premalo posluha za to, kaj velja v sodobnem svetu za bivanjsko, estetsko, kulturno kvaliteto. Zato je treba z več posluha za kulturne vrednote ohranjati mogočen star dom s številnimi kvalitetnimi podrobnostmi: od stare stenske ure prek krušne peči, rezbarjenega lesenega stropa do v vrsti zasnovane vasi kot celote. Prihaja čas, ko bodo prav te sestavine našega podeželja pomembna tržna prednost in ena izmed možnosti dodatnega kosa kruha.

Pavel Mihevc

KULTURNI UTRINKI

Če pa so starejši bolj potrebni kot družabnosti in prijazne besede? Marjana Deržaj zna deliti oboje. (foto: M.T.)

Da ne bi bili preveč pozabljeni Marjana Deržaj med logaškimi upokojenci

V mesecu septembru je društvo upokojencev Logatec priredilo že tradicionalno srečanje starejših članov društva in prebivalcev krajevnega skupnosti Naklo. Kljub dežju se je približno 90 občanov, ki so že prekoračili svoj častiljivi 80. rojstni dan, udeležilo tega srečanja. Med povabljenimi sta bila tudi zlatoporočenca Pavla in Ivan Gostiša, ki že 50 let delita usodo na skupni življenjski poti.

Navzoče je najprej pozdravil predsednik društva Franc Verbič; veliko zdravja in veselega razpoloženja pa jim je zaželel tudi predsednik Skupščine občine Logatec Anton Antičević. Upokojensko - invalidski mešani pevski zbor je zapel več pesmi. Pristrčni učenci osnovne šole "8 talcev" so recitali, ljubke mažoretke so plesale. Posebno je treba omeniti nastop folklorne skupine s Trat. Mladostno razpoloženi in gibčni so plesali, brhka članica te skupine pa je priplesala s polnim jerbasmom še tople hrustljave špehovke, ki so je bili deležni vsi povabljeni.

Višek vsega pa je bil nastop prve dame slovenske popevke Marjane Deržaj, z glasbeno spremljavo Boruta Lesjaka. Marjana, ki jo imamo Logačani s ponosom za svojo, saj je naša rojakinja, je povedala, da jo na Logatec vežejo prijetni spomini na otroška oz. mlada leta. No, in kot rečeno, Marjana je vžgala iskric v vseh srcih od 8. pa vse do prek 90. leta starosti. Pridružil se ji je simpatični učenec Smrtnikov Anže in korajžno kot profesionallec zapel z njo v duetu pesem "Ne čakaj pomladi..." Vsi, tako organizatorji srečanja kot povabljeni smo Marjani zelo hvaležni, da se je vabilu odzvala in brez vsakega plačila čudovito popestrila program.

Po končanem kulturnem programu je bilo na vrsti kosilo; pa tudi dobrega domačega peciva in potice iz domače kmečke peči, kar je spekla naša upokojenka Tončka, ni manjkalo.

To je bil le delček, le nekaj vedrih uric v vsakdanjem življenju ljudi, ki se morda včasih počutijo preveč pozabljeni. Srečanje je trajalo dalj časa kot ponavadi, kar pomeni, da so bili povabljeni zadovoljni. Zadovoljni pa so bili tudi organizatorji srečanja, zlasti še predsednik društva. S to humano akcijo bo društvo nadaljevalo tudi v prihodnje, saj so se vsi v upanju, da bo tako srečanje uspešno tudi v naslednjem letu, pozdravili z veselimi na svidenje!

Tatjana

Razstava pršuta in terana

V Velikem Repnu, enem od zaselkov v pobrateni občini Repentabor, je bila 31. zaključna prireditve ob ocenjevanju kakovosti pridelanih vin, imenovana "Razstava pršuta in terana". Domačinom, ki so po oceni domače komisije pridelali najboljša vina v minulem letu, so bili podeljeni pokali in denarne nagrade, posebej za belo vino in posebej za teran.

Prireditve na dvorišču kraškega doma se je udeležilo tudi zastopstvo logaške občine na čelu z županom, g. Antičevičem. Ta je v imenu skupščine pozdravil novega župana, g. Aleksija Križmana. Dolgoletnemu županu g. dr. Pavlu Colji pa je izročil spominsko darilo in s tem izrazil spoštovanje in občudovanje njegovemu osebnemu prizadevanju za sodelovanje obeh občin in za neprecenljivo podporo, ki jo je izkazal naši državi v času osamosvajanja.

Pred pokušino nagrajenih vin je bila odprta razstava likovnika Evgena Guština, domačina, ki sicer živi in dela v Sloveniji. Logaški oktet pa je, kot že tolikokrat, prilil v kupo prazničnega vzdušja nekaj pevskih utrinkov.

Jago

Ob odhodu

Bila je ena zadnjih prireditev na naši šoli v šol. letu 1992/93. Ob drugih zaključnih slovesnostih so podelili tudi priznanja najboljšim športnikom. Kot se za njih spodobi, so to bili lični, leseni pokali. Darovala jih je Obrtna zbornica Logatec.

Vsakega podeljenega priznanja sem bil vesel. Tudi sam se ukvarjam s športom. Kar ponosem sem bil, da so to fantje iz "moje" ekipe. Vsi so odlični odbojkarji ali telovadci, akrobati, atleti ali tekmovalci tudi v več disciplinah hkrati. Z vsemi na šoli so se dobro razumeli. Bili so res pravi prijatelji v ekipi ali kot sošolci. Z nikomer niso bili v sporu. Tudi s tem so si prislužili priznanje.

In kdo so ti fantje?

Jure Cotič - odlični odbojkar in atlet, novi občinski pionirski rekorder v skoku v višino, in vedno poln dobre volje; Sašo de Gleria - vedno nasmejeni telovadec, akrobat in atlet; Sandi Bačar - najhitrejši šprinter med pionirji na Notranjskem, izreden odbojkar; Zdenko Maksič - uspešen atlet in še boljši nogometaš; Robi Meze - odlični šprinter in stalni član odbojarske ekipe; Damjan Pivk - brez njega ni dobre odbojke, ne na parketu in ne na mivki.

To so fantje, ki so letos končali osemletko in jih bomo pogrešali v tekmovalnih ekipah in kot dobre sošolce tudi na šolskih hodnikih. Želim jim še veliko športnih uspehov in da ostanejo tako dobri prijatelji, kot so bili doslej.

Matvez Podjed, 6.a OŠ "8 talcev"

Bog je ljubezen

in hoče, da se mu bližamo po ljubezni

(sv. Vincencij, 1581-1660, ustanovitelj Družbe usmiljenih sester)

Dom svetega Jožefa, Gorenji Logatec, nedelja, 29. avgusta, 1993:

Vsi so se pristrčno poslovlili od nje, sestre Francke, vsi, ki so jo blago nasmejana srečevali razdajat ljubezen: ostareli in bolni, ki jim je z vsem dušnim bitjem služila; šolarji, ki jih je s svojo predanostjo božjemu klicu po skrbi ubogim navdihovala in z zgledom neopazno gojila njihovo rojevajočo se srčnost; sestre usmiljenke, ki so z njo delile tiho poklicanost; videti v vsakem trpečem človeku Kristusov proseči obraz: Usmiljenja hočem, ne daritev!

Božji glas jo je gнал v severno albansko pokrajino Merdite, divje opustošeno od materialne in duhovne revščine. Ob pomoči treh usmiljenk in štirih duhovnikov bo ubogim oznanjala veselo novico, poučevala mladino in skrbela za ostarele, bolne in invalidne.

Tvoja je večnost, človek, v božjih rokah. Prava ljubezen ne gleda na lastno korist. Bog želi deliti svojo ljubezen svetu po tebi. Biti morate pripravljeni iti tja, kamor vas pošljejo, in reči: "nisem ne od tukaj ne od tam, temveč od povsod, kjer Bog hoče, da sem!" (sv. Vincencij)

Pripis: Slovensko mlado državo na trhljih aferaskih, samogoltnih koreninah ne bo pred Bogom in svetom potegnili v večnostno rodovitno krošnjo zgolj mumificirano nakopičeno znanje kakšnega ministra ampak črka iz šolske čitanke prekravljena posamič in z božjo-človeško ljubeznijo za vesoljno človeško skupnost. Živel duhovni imperalizem Franckinega kova!

Franckin naslov za tiste, ki bodo zgodnji slovensko albanski lastovki poslali vzpodbudno pozdravno drobtinico, dobite pri sestri Heleni v gornjelogaškem Domu svetega Jožefa.

Na posteljnini prepojeni s krvjo

Odlomek iz nagrajene novele Vida Sarka

Arhitekt Christan C. se zbudi v potokih nočne more. Prepotena in od nočnega nemira slinastoprežvečena odeja. Vlažnomrzle noge vrtinčasto zavite vanjo. Njegovemu krikui sledi drrrrn-drnn živceparajoči zvok vražje budilke. Spomin je neizbrisljiv. Volja je kontrolirana. Noče vstati, a vseeno odgrne težko odejo. Mmmm topla postelja, zapuščam te, vrnem se spet ob sončnem zahodu. Mučnodolg dan se obeta. Spet. Vsak dan. Vedno. Zdaj je postelja že hladna. Vseeno, če vstane.

Umije si zobe, mikrovalovna peč mu pripravi oduren sintetičen zajtrk. Okus kloroCO₂-paste se pretaplja z lepljivimi kosmi ogljiko-silicijevih steklastih jagod, ki se v kozarcu pretakajo v obarvani želatinasti žlindri. Papirnato posodo porine skozi smrdečo rezo za smeti.

Stopi do jeklene omare in s pritiskom na beli gumb se enojna dolgočasnosivkasta vrata razprejo. Natakne si zdelan, ponošen, siv suknjič brez našitkov in s podnja pograbi srebrnojeklen kovček. Stopi v enodelne črne mokasine, ki se nemudoma oblikujejo po nogi. Omara se na pritisk poslušno zapre. Dobra omara. Navajena ubogati. Arhitekt odide do vhodnoizhodnih vrat in se ustavi.

Telo nenormalno trza v smrtni agoniji. Roke potresavajo, noge se šibijo, glava se v kratkih sunkih premika v vse smeri. Telo se zaziblje; ravnotežje je na robu; noče stopiti čez prag, skozi vrata, noče na umazano vsakdanjo dolgočasno s smogom prekrito ulico, vendar mora. Vsaka celica telesa ve, da bo to storil, možgani sami vedo, duša se zaveda, ker se preprosto tako mora zgoditi. Roka se umiri, tresljaji odtavajo v veselje, koščenovalni prsti se klikajoče sklenejo okoli hladne kljčke. Pritisne nanjo in zatohli sunki zraka iz stanovanja se neenakomerno hitro izmenjajo z zadušljivozaudarjajočim smogom zunanosti. Odpre se pogled na ravno cesto, ki se lučaj naprej pravokotno seka s širšo. Ob straneh prikupno prstrižena rumenozelena angleška trava, brez rož, brez grmovja. To je pokrajina. Nič drugega. Ničesar prekleto drugega. Enake poti vodijo do vsake hiše. Sivozeleni lahko rešljivi labirint podeželskosatelitskega naselja.

Na cesti se spet upre, čeprav ve, da ne bo uspel. Zaviti hoče na levo, v bar, k prijateljem. Noge ga ne ubogajo. Stopa naravnost. Križišče je mimo. Spet je pohleven. Ni več arhitekt.

Monotonokorakajoč prispe do visokih belih vrat. Simpatična hišica. Lep srebrn zvonec.

Prst na stikalu, nenarediteganenareditegaprekleto, in mil umetnociingljajoč zvok, zmešan s patetičnoobupanim petjem taščice na strehi nad njim.

Vošči dober dan, namesto da bi povedal, da je vse skupaj pomota in se nasmešnil. Ustnice izrečejo ime, človek na vratih pokima, prav tako Christian C. Brez nasmeha.

Vsoncubleščeči kovček položi na redkopesknata tla, pritisne nekaj črnih gumbov na varnostni ključavnic, ga odpre, vzame v roko pištolo z navitim dušilcem in prevrta neznanu možgane. En sam strel v sredo čela. Precizen, smrtonosen, profesionalen. Nikoli ni bil dober strelec.

Tudi ko zapoje Notranjska je lepo

Ob oktobrskem pevskem večeru v Gor. Logatcu

Pevke in pevci mešanega pevskega zbora "Notranjska" so nas povabili na Pevski večer v soboto, 16. oktobra v kulturni dom v Gornjem Logatcu. Poleg zbora "Notranjska", ki je pod vodstvom zelo preizkušenega zborovodje Janeza Costiše izvedel svoj koncertni program vsebinsko bogato in izvedbeno dokaj zanesljivo, sicer z nekaterimi šibkejšimi poudarnimi izrazi, ki jih je sicer zbor že znal preseči, sta na Pevskem večeru gostovala še Moški pevski zbor "Tabor" iz Cerknice in Mešani pevski zbor "Ivan Rijavec" iz Idrije.

Cerkniški "fantje" so pod vodstvom zborovodje in skladatelja Janeza Kranjca (kot se spodobi so tudi ta večer imeli na sporedu njegovo skladbo Kaj tam se v vinogradu bliska) svoj del sporeda predstavili preprosto, jasno. Zbor je pel.

Težišče koncertnega večera je pripadal idrijskemu zboru. Pevovodja Stanka Močnik je, zavedajoč se zborove moči peljala zbor mimo mnogoterih izraznih, intonančnih in izvedbenih čeri uspešnosti naproti. Kultiviranost petja bi prišla kajpak mnogo bolj do izraza, če bi se izraziteje odprle dinamične prvine.

Vsem trem zborom je malce ponagajal oder, ki nima prave odprtosti zvoka k poslušalcem. Prenekateri ton je požrl oder. Žal.

Uspešen glasbeni dogodek je prikupno povezovala Mirjam Suhadolnik.

Kot je dejal predsednik Zveze kulturnih organizacij g. Albin Čuk v svojem nagovoru, je organizator domiselno izbral kraj pevske prireditve namreč Gornji Logatec, da bi morda tudi ta manifestacija ponovno vzbudila pevske želje v tem kraju, ki je slovel s pevske tradicijo in dobršno odmevnostjo. Žal so pevske muze utihnile; vendar zanesljivo ne izumrle, saj nenazadnje je dobljen del zbora "Notranjska" prav iz Gornjega Logatca.

maš

"DVIG" d.o.o.
SINJA GORICA 16
61360 VRHNIKA

Spoštovani!

Obveščamo Vas, da se ukvarjamo s prodajo in prevozi naftnih derivatov - kurilnega olja.

Naročila sprejemamo vsak dan po telefonu

Tel.: (061) 754-189

Se priporočamo!

"DVIG" d.o.o.
Jeraj Franc

AVTOKOLOR d.o.o.

Drenov gric 62, 61360 VRHNIKA
 tel.: (061) 752-797

Avtoličarji, avtokleparji!

na ponudbo imamo:

- * mešanje avtolakov Glasurit in Mobihel,
- * brusilke, vibratorje, pištole za lakiranje,
- * brusne materiale,
- * lepila, fugirne mase, čistila,
- * lepilne trakove za zaščito pri lakiranju,
- * nitro razredčilo,
- * dvostranske lepljive trakove
- * in druge materiale za avtoličarje in avtokleparje.

Vse po konkurenčnih cenah!

Obiščite nas!

PSARNA "OGNJENA"

ORGANIZIRA
 ŠOLANJE PSOV VSEH PASEM:

- za življenje v urbanem okolju (pes spremljevalec),
- izpit A, izpit B (vaje poslušnosti, sledenja, obrambe),
- priprava psov za telesna ocenjevanja, rastave, vzrejne preglede.

Šolanje poteka na **Vrhniki**. Pokličite na telefon: **746-253**.

Na podlagi določil
 pravilnika o Februarskem priznanju objavljamo

RAZPIS za podelitev Februarskih priznanj

I.

Februarsko priznanje je največje priznanje, ki ga podeljuje občina Logatec posameznikom za izjemne dosežke ali za življensko delo na področju kulture v najširšem pomenu.

II.

Predlagatelji so lahko posamezniki, društva, organizacije, skupnosti ali upravni organi. Predlogi morajo biti formalni, na obrazcih, ki so na voljo v vložišču občinske skupščine. Rok za oddajo predlogov, ki jih naslovite na SO Logatec, odbor za kulturo, Tržaška 15, 61370 Logatec, je 5. januar 1994.

III.

O prejemkih priznanj bo odločil za kulturo pristojni organ v občini. Priznanja bodo podeljena na eni od pomembnejših kulturnih prireditev v februarju 1994.

Odbor za kulturo

*** **

Za hladne dni

smo vam

v trgovini "VIDA"

pripravili pestro izbiro blaga
 iz toplejših materialov, kot so:

*** **

volneni velur, termo velur,

volnena flanela, flavista,

micro fibra, pliš, jersey, žamet ...

Odslej nas lahko pokličete na telefon 742-220

*** **

OPTIKA LARA

Notranjska 14, Logatec

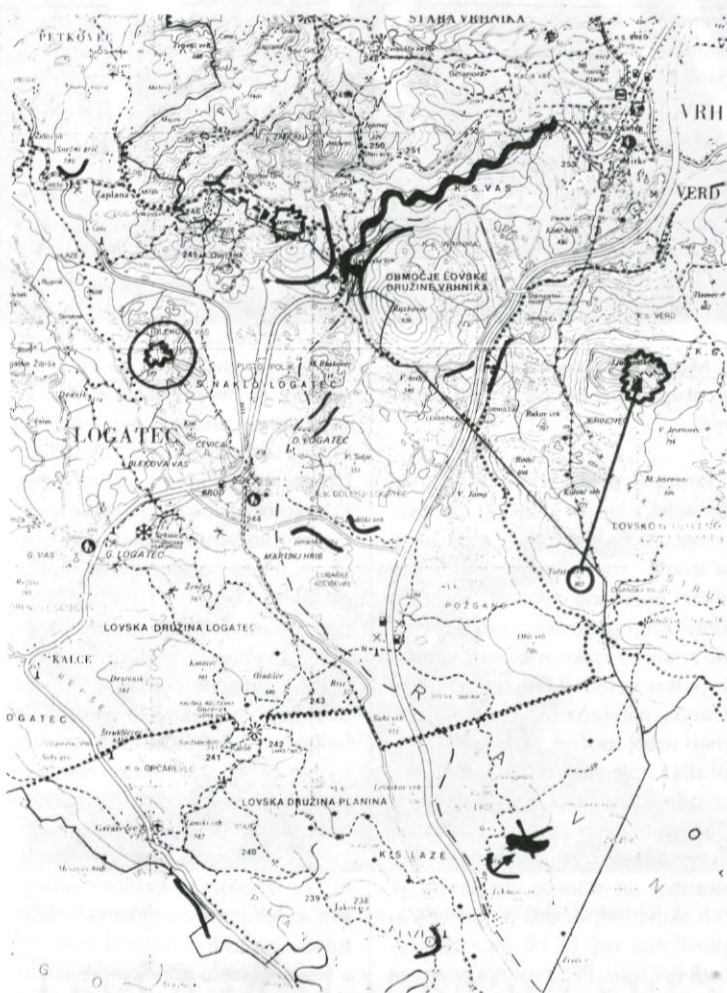
Obveščamo vas,

da smo spremenili delovni čas in da smo za Vas odprti vsak dan od 9. do 12.30 ure in od 13.30 do 19. ure, v soboto od 9. do 12. ure.

Zdravniški pregledi so še vedno ob sredah ob 15.30 uri in so za naše kupce **BREZPLAČNI**.

Informacije in naročila po telefonu 742-150

Vabljeni!

Legenda: { ENOTE JLA / ENOTE TO

"CETAGOL 90"

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Na eni karti pač ni možno prikazati vseh aktivnosti vseh aktivnosti, jim določiti časa, obsega in vseh drugih dimenzij, je pa razvidno, kje so se naše enote zadrževale daljši čas in kje so izvedle najpomembnejše aktivnosti.

Enote so bile na območju Logatca trikrat v neposrednem bojnem stiku z JLA. Prvič je bilo to v rajonu Ravnika nad Lazami, ko je bil zadet bojni helikopter MI-8, oborožen z dvema raketama zrak-zemlja, ki je moral zaradi poškodb prisilno pristati v kasarni na Raskovcu nad Vrhniko. Drugič je naša baterija minometov 82 mm obstreljevala radarski položaj na Ljubljanskem vrhu. Tretji bojni kontakt pa je bil nasilovitejši in najbolj ognjen v rajonu Raskovec-estar na magi-

stralni cesti Vrhnika-Logatec, kjer so naše enote blokirale in zaustavile prodor oklepnomehaniziranega bataljona iz oklepne brigade na Vrhniki.

Prav v zvezi s to akcijo je treba poudariti odločnost in junaštvo naših enot v blokadi, saj so skoraj vsi ostali izpadi oklepnomehaniziranih enot iz vojašnic na območju Slovenije dosegli svoje končne cilje (mislim na lokacijo).

Zaustaviti tako hrumečo moč in jo prisiliti k vrnitvi v svoj brlog je res junaštvo in tega so bili naši bojovníki zmožni.

Za nas se vojna ni končala 27. julija, marveč je trajala do oktobra 1991, ko so enote JLA zapustile Slovenijo.

Do takrat so naše enote izvajale nadzor nad gibanjem JLA in bile v pripravljenosti za morebitni novi spopad, če bi bilo potrebno.

Pomlad na vrt bo tvoj prišla in čakala, da prideš ti, sedla bo na rožna tla in jokala, ker te ni.
(narodna)

Ob nenadni izgubi našega dragega moža, očeta, dedija, brata, tasta in svaka

Ivana Rupnika

upokojenega strojevodja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izražena ustna in pisna sožalja, darovano cvetje in sveče.

Hvala dr. Zoranu Vodopivcu in Ladu Korenču za prvo pomoč in tolažbo, dr. Jožetu Skvarči pa za dolgoletno zdravljenje. Posebna zahvala kolektivom osnovne šole "8 talcev", KLI in VM Logatec.

Prav lepa hvala pevcem Logaškega okteta za čudovito petje in Robiju Albrehtu za pretresljivo odigrano Tišino in vsem, ki ste ga v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala njegovim kolegom strojevodjem za poslovlilni pisk lokomotive.

Ljubil je mir in cvetje, zato še enkrat hvala vsem in vsakomur za te darove.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta in dedija

Rudija Žitka

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje in svečke ter ga pospremili na zadnjo pot. Hvala dr. Skvarči, dr. Turkovi in dr. Djaičevi za skrb med boleznijo, govornikom, ki so z besedami obudili spomine, pevcem za zapete žalostinke in društvu upokojencev.

Prav posebej se zahvaljujemo logaškemu lovcem za organizacijo pogreba in za veliko udeležbo na pogrebu. Iskrena hvala tudi lovcem iz Planine, Hotedršice in z Vrhnike ter vsem domačinom, ker ste ga pospremili do njegovega zadnjega počivališča

žena Angelca
in hči Sonja z družino

Ne pozabimo kraj slovesa jim! Ta čas, včas' težak odštet bil njim!

Zahvala

Ob izgubi naše ljubljene drage mame, babice in prababice

Antonije Novak

Mačkonove mame se zahvaljujemo sorodnikom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Zahvala g. dr. Ivanu Merlaku za izrečene besede in lepo opravljen obred. Hvala tudi g. župniku Antonu Komparetu in dr. Jožetu Skvarči za njune obiske, za besede tolažbe in za lajšanje bolečin pokojni v času njene bolezni. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti

vsi njeni

Odšla si tako nenadoma in tiho, dom naš ostal je tih in pust...

Zahvala

Ob nepričakovani in prerani izgubi žene, mame, sestre, babice, tete

Marije Čerin

se najiskrenejše zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in sodelavkam IUV Vrhnika, Konfekcije Logatec, Planike Kranj in IBP iz Žalca za izraženo sožalje, darovano cvetje in sveče. Zahvaljujemo se tudi g. župniku za opravljeni obred, sosedi Meri za nesebično pomoč in vsem, ki ste jo pospremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

OKUS ZA VSAK DAN - Logaški sir KRPAN !

Beležka razgovora z direktorjem Kmetijske zadruga
Logatec g. Martinom Brusom

Minilo je že nekaj časa od svečane otvoritve sirarne v Lazah. Kako deluje in s kakšnimi težavami se srečuje, razlaga direktor Kmetijske zadruga dipl. ing. agronomije Martin Brus.

- Kako poteka odkup mleka in s kakšnimi težavami se srečujete?

Trenutno odkupujemo mleko od približno 120 proizvajalcev. Ti nam dostavijo od 3000 do 3500 litrov mleka dnevno. Ta količina gotovo ne zajema naše celotne zmogljivosti, saj je zmogljivost sirarne do 10000 litrov dnevno. Že ta podatek nam kaže, da bomo morali napraviti še marsikak korak pri ekonomiki zbiranja mleka, ne samo na našem območju, temveč tudi v okoliških občinah. Vsi večji sistemi se namreč lahko obnašajo tržno; to velja tudi za nas, za predelovalce pa tudi za kmete. Le malo kmetovalcev je sedaj specializiranih zgolj na pridobivanje mleka, večina ima še dodatne dejavnosti in se zato premalo posveča izbiri molznic, sestavi mleka in njegovi neoporečnosti. Izbira pasme ni enostavna za kmetovalca, saj se mora največkrat odločiti med klavnostjo in mlečnostjo posameznih pasem. Nekdanja avtohtona živina je bila glede mlečnosti kar primerna; mleko je imelo dovolj beljakovin. Sedanja črnobela pasma je glede mlečnosti najprimernejša, vendar pa ne moremo pričakovati, da se bo kaj spremenilo čez noč. To pa lahko rečem, da večji pridelovalci prinašajo tudi boljše mleko.

Novo sprejeti mlekarski pravilnik, ki odgovarja mednarodnim standardom, je bil pravi šok za pridelovalce, zato je mlekarski odbor za del določil, ki niso odvisna od kmeta, sprejel omiljene kriterije (predvsem za količino beljakovin v mleku). Kriteriji čistoče in oddaje mleka pa seveda veljajo. Vedeti moramo, da je surovo mleko hitro pokvarljivo in zato sodi čista posoda ter način shranjevanja med najbolj natančna opravila v mlekarstvu pa tudi v kasnejši predelavi. Mleko, ki se molze zvečer, in se takoj ne oddaja, mora biti ohlajeno na 12 stopinj, še bolj pa je nadaljnja predelava občutljiva, ko gre za mleko bolnih živali (zdravljenje živali z antibiotiki zaradi mastitisa ipd.).

Mogoče bo za naše bralce zanimivo, kako so pridobivali sir

sredi prejšnjega stoletja; in zanimiva bo tudi primerjava nekdanjega in sedanjega postopka predelave sira. Zato citiramo najprej postopek predelave iz knjige Umno kmetovanje in gospodarstvo iz leta 1854:

"Bomo tukaj povedali z dr. Burgerjevih kmetijskih bukev drugi del stran 241, kako delajo na Laškem sloveči parmezanski sir. G. dr. Bugar, ki je to delo poleti 1828 na več kmetijah na Laškem sam gledal popisuje to ravnanje tako:

Nar prej so pripravili sir sirovi ali pa prekajeni soleni telečji želodček, v katerem je posesano in že zgrizeno mleko bilo, so ga razrezali in nekaj dni v primerni vodi namakali. Po tem, ko je bilo snočnje o petih zvečer, in današnje od treh do štirih zjutraj pomolzeno mleko posneto, so ga v bakren kotel zlili, in pod kotlom podnetili, da je bila gorkota ali toplota od 20 - 24 stopinj, to je malo več od zdravega, mladega človeškega života. Potem so labo, to je s telečjim želodčnikom skisano vodo v mleko vlili, pomešali, kotel zakrili in oginji pogasili. V eni uri blizu je bilo vse sosirjeno.

Zdaj pa so pod kotlom vnovič zakurili, in sir s kolcom hiteli mešati, in berž ko je bilo že vse dobro zdrobljeno, malo žefranovega praha primešali, da je sir farbo dobil, kakoršno scer le mastin sir ima. Še zmeraj so kurili, in sir še z drugim kolcom, ki je na koncu okrožik imel, da dnu kotlu škode ni bilo, mešali in mešali, dokler ni bil sir, kar nar bol moč, zdrobižen, in ko je ta plojdra čez in čez tako vroča bila, da roka ni terpela, od 42 - 44 stopinja rom., so kotel od ognja potegnili, in oginji z vodo pogasili. Zdaj so pustili to kako četert ure pri miru stati, in je v tem času ves sir na dno šel. Po tem ko so siratko toliko odcedili, da je je malo še čez sir stalo, je šel sirar in toliko merzle vode priliv, da so roke lahko terpele, ter nato sir z obema rokama zgrabil in stisnil, potleč čedinj pert pod sirom na dnu kotla prepeljal, ga vzdignul in sir v rešeto zvalil, ker je nekaj ur ležal, da se je ocedil.

Zdaj pa so sir iz rešeta vzeli, in s pertom vred v lesen obod djali, pa ne stiskali ali obtežili. Štiri dni so ga tukaj obračali; čez štiri dni pa so ga po verhu solili in tako skori štirideset dni v hladnem, suhem in temnem hramu vsakidan obračali. Na to je bil zadosti terd, da je bil v shrambo

prenešen, kjer so ga poverhu z lanenim oljem mazali in še vsaki dan obračali.

Taki hlebci so od 40 do 90 funtov tehtali, in je tak sir od leta do leta boljši bil, dokler ni bil 4 leta star. Cent tacega sira so po 200 lir ali dvajsetih na mestu prodajali.

V družih krajih pa sir na sapi suše.

Toliko o sirjenju v preteklosti.

- Mogoče bi nam sedaj opisali postopek predelave v vaši sirarni?

Postopek proizvodnje sira je znan že stoletja in se v principu ne spreminja. Sama proizvodnja pa se je sčasoma specializirala, tako da danes poznamo celo vrsto različnih sirov. Postopki izdelave so teoretično znani za vsako vrsto sira, vendar iz prakse vemo, da se, na primer sir Gauda, narejen v različnih sirarnah, med seboj močno razlikuje. Torej, obstaja poleg teoretskih osnov proizvodnje sira še cela vrsta majhnih skrivnosti, ki jih sirarji bolj ali manj ljubosumno čuvajo. Tam, kjer velja sirarstvo za starejšo dejavnost, je teh skrivnosti iz roda v rod več in praviloma naj bi bil tam narejen tudi boljši sir. Proizvodnja znanega Parmškega parmezana je na primer skrbno čuvana in očuvana pred posnemovalci.

Tudi v recepturo za našega "krpana" je Mlekarski inštitut iz Domžal vložil veliko dela, veliko "piljenja" pa čaka tudi še nas.

Kot sem že omenil je postopek izdelave sira v principu enak prej opisanemu postopku, le da je delo olajšano z uporabo strojev. Les je v mlekarni zamenjala nerjaveča pločevina, utiranje soli pa koncentrirana slanica. Vsemu ostalemu delu v zorilnici pa se ne da izogniti. Odvisen od vrste sira, je tudi čas zorenja sira; za naš sir 6 tednov.

- Ko govorimo o čistosti predelave in drugih vplivih, kaj je s tako imenovano sirotko?

Sirotka resnično lahko predstavlja možnost onesnaževanja okolja, saj v veliki meri veže nase kisik. Za razgradnjo v vodi veže te odplake mnogo kisika in če jih izpuščamo v reke, lahko pride do pogina rib. To se pri nas ne dogaja, ker kmetje vso sirotko odpeljejo za dodatno krmo prašičem.

- In kako je s kakovostjo, trženjem ...?

Težko je že zdaj dajati oceno, saj smo vsi pričakovali začetne težave v predelavi, težak nastop na trgu, vprašanje kvalitete, skratka, čaka nas polno dela, da se bomo lahko

pohvalili s kakovostjo in z dobro prodajo. Čeprav smo na sejmu v Gornji Radgoni dosegli za naš sir prvi kakovostni razred, pa v mleku teče toliko vzporednih procesov, da imamo še vse premalo izkušenj dobrega proizvajalca. Mleko je le živa snov in izdelava sira je v mnogočem stvar občutka in dolgoletnega dela. Prav škoda je, da smo po vojni prenehali s predelavo sira, kajti občutek in finese pridobivajo ljudje, ki delajo v sirarni. Kot rečeno, ni bistene razlike v opisanem starem načinu sirjenja od prej in slej, toda izkušnje so, ki štejejo. Drugo je moderna tehnologija. Prav gotovo, skupaj s kmeti se trudimo in odločamo, da bi dosegli boljše rezultate, odkupujemo mleko od vseh, čeprav za to porabimo neprimerno več časa za delo v kontroli. Vsebnost maščob ustreza (3,8% mlečne maščobe) ne dosegamo pa zadovoljive vsebnosti beljakovin. Trenutno tudi ne premoremo naprave za merjenje vsebnosti beljakovin, kompletno analizo mleka nam opravlja novogoriški veterinarski zavod v Postojni. Za izboljšanje kvalitete našega sira sodelujemo z mlekarskim inštitutom, pa tudi z drugimi sirarnami v Sloveniji (celo inšpekcijske službe dobronamerno sodelujejo pri odpravi pomanjkljivosti!). Vsi nasveti so nam, seveda, dobrodošli, saj se vsaka napaka, bodisi pri segrevanju slanice ali pri postopkih sušenja, zlasti če se spremeni vlažnost ali pride do prepaha, lahko pozna v kvaliteti sira. Glede na vse te okoliščine, prave rezultate lahko še pričakujemo. Vendar še dolgo ne moremo pričakovati rezultatov kakršne dosegajo, npr. Nizozemci, kjer je specializacija že izpeljana, v naših razmerah pa neizvedljiva. V Sloveniji bo moral prevladati model ekosocialnega kmetovanja, to pa pomeni določeno subvencioniranje s strani države, zlasti pri izvozu.

Doma pa prodajamo po celi Sloveniji, prek večjih grosistov in Mercatorja. Trenutno se dogovarjamo za prodajo vojski in Intersparu. Moram pa reči, da se naš sir najboljšo prodaja na Primorskem, kjer, vse tako kaže, ljudje poznajo prednosti sira, pri nas pa še vedno preveč kupujemo suhomesnate izdelke, ki so manj zdravi. Sira pojemo 10 krat manj kot Francozi. Trenutno še ne znamo ceniti dobrega sira, ne znamo ga tudi pripraviti in zato je pred našim kolektivom in pridelovalci mleka izziv, da pripravimo naš sir takšen, kot ga ponujamo v svoji reklam.

inž. Albin Čuk